

dobré rady

Preparácia lebky

VYPREPARUJTE SI TROFEJ... V DESIATICH KROKOCH

Nezľaknite sa, nemusíte byť žiaden domáci majster. V tomto praktickom článku vám krok za krokom porozprávame, čo všetko potrebujete vedieť, aby ste si sami dokázali vypreparovať parožie akejkoľvek raticovej zveri. Pozor: je to jednoduchšie, ako sa zdá.

ČO POTREBUJETE?

NA VARENIE A ČISTENIE

- 1 hrniec, kastról či inú nádobu podľa veľkosti lebky
- 1 ostrý kuchynský alebo vreckový nôž
- 1 drôtenku
- odmasťovací prípravok v prášku (dostanete ho v obchodoch s potrebami pre preparátorov ako napríklad www.junglaproyectos.com, 1 kg stojí 11,30 eura), namiesto neho môžete použiť dve polievkové lyžice saponátu na riad

NA VYBIELENIE

- tridsaťpercentný peroxid vodíka (v obchodoch s potrebami pre preparátorov, 10 litrov stojí asi 25 eur), takisto môžete použiť trochu agresívnejší, ktorý má silnejší bieliaci účinok
- 1 nádobu na namáčanie lebky do peroxidu vodíka, alebo vatú, ak uprednostňujete obaliť ju do nej.
- latexové rukavice

Elektrické náradie typu Dremel s príslušenstvom na brúsenie

- elektrickú vrtáčku alebo skrutkovač
- vrtáky rôznych priemerov

Biele stolárske lepidlo:

- nádobka s objemom 500ml stojí 2,54 eura
- biela modelovacia hmota, dá sa kúpiť v ktoromkoľvek obchode s potrebami na majstrovanie, kilové balenie od značky DAS stojí 2,35 eura

Brúsny papier zrnitosti č. 500 alebo viac:

- jedna rolka stojí 3,50 eura
- elektrické náradie typu Dremel

- príslušenstvom na brúsenie
- elektrickú vrtáčku alebo skrutkovač s adaptérom na plstený kotúč
- plstený kotúč – asi 3 eurá
- bielu hmotu na vyhladenie kosti, 1 kg stojí 11,20 eura
- vatú
- alkohol 96%

Priesvitnú fóliu

- judejský bitúmen (prírodný asfalt), nádoba 100ml stojí 1,85 eura

- terpentín, 1l stojí 2,50 eura
- 1 štetec

Ceruzku

- elektrickú vrtáčku alebo skrutkovač
- vrtáky rôznych priemerov
- vrtáky na zahlbovanie
- skrutky do dreva
- 1 podložku pod trofej s rozmermi 28 x 14 cm, stála nás 6,50 eura
- mosadzný štítok s nápisom, zoženiete ho za 3,50 eura

AKO DLHO VÁM TO POTRVÁ?

Realizácia jednotlivých krokov zaberie asi päť až šesť hodín, ak nerátame varenie a bielenie, čo je asi 24 hodín... V reálnom čase si môžete sami vypreparovať trofej za dva až tri dni.

KOLKO VÁS TO BUDE STÁŤ?

Preparátor by si za to účtoval od 50 do 70 eur. Na zadováženie všetkých potrieb budete potrebovať niečo vyše 70 eur, ak nerátame súpravu náradia, môžete však vypreparovať oveľa viac lebiek. Keď už raz zainvestujete, vždy, keď získate novú trofej, stačí dokúpiť len zodpovedajúcu podložku a mosadzný štítok – spolu 10 eur na jednu lebku. Takže už od druhej trofeje sa vám náklady vrátia aj s úrokmi.

1. IDE SA VARIŤ

Prvý krok spočíva v odstránení pokiaľ možno všetkej svaloviny – ak to robíte prvýkrát, nie je potrebné pred varením odrezať z lebky spodnú sánku, pretože potom to pôjde ľahšie a nemusíme riskovať poškodenie trofeje. Použijeme dobrý nôž: hlavu oderieme z kože a odstránime všetko mäso, koľko sa nám dá, a vo vhodnej nádobe varíme jednu hodinu. My sme ju varili v tlakovom hrnci – pomocou kovovej tyčky a kúska drôtika sme v ňom trofej upevnili nastojato tak, aby sa parožie nedostalo do kontaktu s vodou.

2. KOMPLETNÉ VYČISTENIE

Po uvarení nastáva ten správny čas na odstránenie spodnej sánky, čo už teraz musí ísť ľahučko. Špicatým kuchynským nožíkom odstránime zvyšky mäsa, ktoré by ešte držali na kosti – na úplné dočistenie lebky môžeme na záver použiť drôtenku. Hlavu totiž musíme zbaviť úplne všetkých zvyškov svaloviny a šliach zvrchu i zospodu. V zadnej časti lebky nájdeme otvor, cez ktorý môžeme vybrať všetku mozgovú hmotu. Na tomto kroku si dáme obzvlášť záležať, lebo ak vnútro lebky nevyčistíme dokonale, trofej časom zožltne a dokonca môže začať zapáchať.

3. HÍBKOVÉ ODMASTENIE

Po pedantnom vyčistení dáme lebku znova na 20 minút variť, no tentoraz pridáme do vody jednu lyžicu odmasťovacieho prostriedku v prášku. Dosiachneme tým odstránenie posledných zvyškov mastnoty, v dôsledku ktorej by lebka postupom času zožltla.

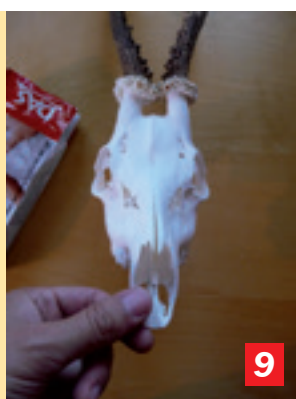
4. VYBIELENIE

Lebku vložíme na 24 hodín do tridsaťpercentného peroxidu vodíka (fotografia 4). Ak je veľmi veľká, ako napríklad jelenia, namiesto ponorenia ju kompletne zabalíme do vaty namočenej do peroxidu vodíka. Pri manipulácii s touto látkou treba dávať veľký pozor, ľahko nám môže poleptať pokožku, preto používame latexové rukavice.

5. LEPENIE KOSTÍ

Keď je trofej vybielená, opravíme kostičky v oblasti nosa. Stáva sa totiž, že sa po varení oddelia. Prilepíme ich bielym stolárskym lepidlom a tenkým pásikom lepidla podlepíme zospodu aj zuby, aby sa neuvoľnili a nestratili.

6. VYSTUŽENIE NA UCHOVANIE

Na spevnenie najkrehkejších častí použijeme bielu modelovaciu hmotu, vďaka čomu lebka vydrží v perfektnom stave oveľa dlhšie. Odporúča sa naniesť trochu hmoty aj na nosné kostičky, ktoré sme zreštaurovali v predchádzajúcom kroku (8), čím ich trochu vystužíme. Nerobte si starosti, ak niekde ostanú nerovnosti, po následnom vybrúsení a leštení ich sotva zbadáte.

7. OPRACOVANIE A PREVŔTANIE

Pomocou elektrického náradia typu Dremel a príslušenstva na obrúsenie – čo možno najjemnejšieho brúsneho kotúča – nahrubo opracujeme zadnú časť hlavy hore, tesne okolo lebečného otvoru, tak ako je to ukázané na obrázku, aby dokonale lícovala s podložkou. Potom vyvrtáme malé, na priemer sotva dvojmilimetrové otvory s hĺbkou jeden centimeter priamo na rovnej ploche vytvorenej predchádzajúcim zabrúsením, naľavo a napravo od lebečného otvoru – pozri fotografiu. Tieto diery nám neskôr poslúžia na pripevnenie trofeje k podložke.

10

11

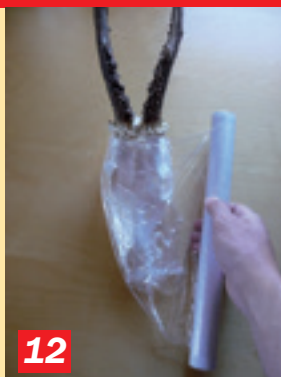

8. BRÚSENIE A LEŠTENIE

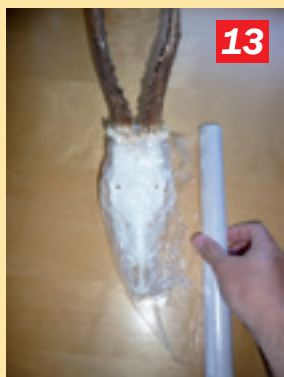
Veľmi jemným šmirglovým papierom so zrnitosťou 500 a viac prebrúsime celý povrch lebky s dôrazom na miesta, kde sme nanášali modelovaciu hmotu. Môžeme na to použiť aj špeciálne náradie typu Dremel. Potom nasadíme na vrtačku plstený kotúč a bielym leštidlom na kosti celú lebku preleštíme. Zvyšky leštidla zotrieme vatou a 96-percentným alkoholom.

9. OBNOVENIE FARBY

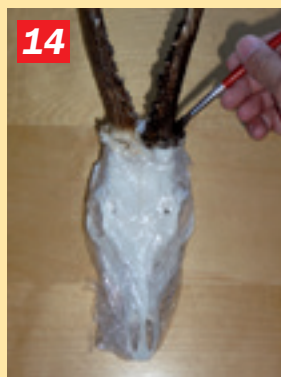
Lebku omotáme priesvitnou fóliou, aká sa používa v kuchyni (12 a 13). Štetcom a prírodným asfaltom rozriedeným v terpentíne obnovíme pôvodnú farbu trofeje (14), ktorá sa mohla vymyť pri varení najmä v oblasti ružíc. (Pozn: U nás nie je dovolené dofarbovať trofej, resp. znižuje sa tým jej bodové hodnotenie.)

12

13

14

10. PRIPEVNIENIE K PODLOŽKE

17

Odstránime priesvitnú fóliu a lebku položíme na podložku tak, ako ju chceme pripevniť, pričom vynecháme kúsok miesta v spodnej časti na mosadzný štítok, ktorý sem neskôr prilepíme. Ceruzkou si označíme dva body, kde presne budeme vŕtať (fotografie 15 a 16). V podložke vŕtame diery spredu dozadu (17). Potom zase zozadu zapustíme hlbšie každý z otvorov (18), aby hlavičky skrutiek, ktorými budeme pripevňovať lebku k podložke, neprečnievali. Nakoniec skrutkovačom a dvoma drevoskrutkami pripevníme lebku k podložke (19).

FINÁLNÝ VÝSLEDOK

Už nám ostáva len pripevniť mosadzný štítok s iniciálami strelca, dátumom ulovenia zveri a názvom revíru a zavesiť si trofej do poľovníckej izby.

15

16

18

19

Text a fotografie: Eduardo Pompa Cartas
Prebrané z časopisu Jara y Sedal č. 131